

Dokuz Tip Mizaç Modeli ile Aktif Müzik Eğitimi Uygulamalarının İlişkisi

The Nine Type Temperament Models Relationship with Active Music Education Applications

Kıvanç AYCAN¹

¹Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü,
kivancaycan@yahoo.com

Makalenin Geliş Tarihi: 22.09.2017

Yayına Kabul Tarihi: 08.12.2017

ÖZ

Bu çalışma Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, müzik bölümü öğrencilerinin mizaçları ile aktif müzik eğitimi yöntemlerini tercihleri arasında ilişkiyi araştırmak için yapılmıştır. Araştırmanın amacı müzik öğretmenleri aday aday katılımcıların mizaç tipini öncelikle keşfetmesidir. Daha sonra katılımcıların ileride eğitim vereceği gurubun mizacını keşfederek neden, niçin, nasıl, hangi eğitim seviyesinde, nerede ve kimlerle vereceğini analiz etmesidir. Çalışma 2016- 2017 öğretim yılı, bahar döneminde, Erciyes Üniversitesi pedagojik formasyon sertifika programı kapsamında özel öğretim yöntemleri (ÖÖY) dersini alan n=21 öğrenciyle yapılmıştır. Katılımcılara Dokuz tip mizaç model testi uygulanmıştır. Test verilerini derinlemesine anlamak için 2 kısımdan oluşan yapılandırılmış bir görüşme formu uygulanmıştır. Formun 1. kısmı bireyleri tanıma, 2. kısmı testler hakkında katılımcı öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla sorulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre bireylerin mizaç modeli dikkate alınarak bir eğitim verilmelidir. Bireylerin mizaçları ile öğrenme durumları arasındaki ilişkinin keşfedilmesi için aktif müzik eğitimi metotlarından faydalanılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Elementer, DTMM, Aktif Müzik Eğitimi Metotları, MAXQDA 11+

ABSTRACT

This study was carried out in Erciyes University, Faculty of Fine Arts, to investigate the relationship between temperament and active music education methods of music students' preferences. The aim of the research is to discover the temperament type of the candidates for music teacher candidates first. It is then necessary to analyze the reason why, how, at what level of education, where, and by whom, the participants will discover the temperament in the future that they will train. The study was conducted in a 2016-2017 academic year in the spring semester with n = 21 students attending the private teaching methods course within the pedagogical formation certificate program of Erciyes University. Participants 9 types of temperament model test were applied. In order to understand the test data in depth, a structured interview form consisting of 2 parts was applied. The first part of the questionnaire was asked to identify the individuals and Second part was asked to take the opinions of the participant students about the tests. According to the results of the research, a training should be given considering

the temperament model of the individuals. Active music education methods should be exploited to explore the relationship between individual temperament and learning situations.

Keywords: *Elementary Music, NTTM, Active Music Education Methods, MAXQDA 11+*

GİRİŞ

Kuralları ve koşulları katılımcılar, öğrenciler ya da bireyler tarafından belirlenen; keşfederek, içselleştirerek ve deneyimleyerek yapılacak bir müzik eğitiminin bireylerin özgüvenini arttıracacağı, ayrıca farklı ortam ve koşullara uyum sağlama becerisi edindireceği bir gerçektir. Ancak günümüzde Türkiye’de müzik eğitiminde bireyin sadece bilişsel ve akademik yönünün geliştirmesine çalışılmaktadır. Öğrencinin aktif bir şekilde müzik dersine katılması yerine birkaç istisnai durum dışında müzik dersi sadece *blokflüt* çalarak ya da notaları ezberleyerek, sıralarda öğrenciler oturtularak bu ezberlerin çalınıp, tekrar edildiği bir durumdan ibarettir. Bu noktada üniversitelerde verilen akademik müzik eğitiminin neyi, ne kadar karşıladığı ve bu eğitimden neyin beklendiği irdelenmelidir. Ayrıca müzik dersinden bireylerin, velilerin ve eğitim sisteminin beklentilerinin sadece akademik düzeyde olduğu bir durumda bireylerin kendini keşfetmesi, müziği içselleştirmesi ve de deneyimlemesi beklenemez.

Bireyin olumlu ve olumsuz özelliklerini deneyimleyebilmesi için müzik, resim ve beden eğitimi gibi dersler bir bütün olarak fayda sağlamaktadır. Bu derslerin günümüzde bir birleşimi ve kesişim noktası olarak düşünebilecek *Orff-Schulwerk yaklaşımı, elementer müzik; müzik ve hareket eğitimi uygulamaları, Kodaly ve Dalkroze metotları* müzik öğretmeni adaylarına yeterince verilmelidir. Ancak özellikle eğitim fakülteleri, güzel sanatlar anabilim dalları, müzik bilim dallarında bu yaklaşım ve metotlar eğitim müziği besteleme teknikleri, oyun-dans ve müzik ile özel öğretim yöntemleri dersleri özelinde işlenebilmektedir. Ancak *elementer müzikler* müzik bölümlerinde ses eğitimi derslerinde de ele alınabilir. Bir şarkının elementer olarak işlenişi, öğrenilmesi ve öğretilmesi bu derslerde de mümkün olabilir. *Orff-Schulwerk* yaklaşımına göre ele alınan şarkılar (Andante, 2015; Gürgen, 2007; Uçan, 2003) incelendiğinde şarkıların ve bu şarkıların çalışma şeklinin müzik eğitiminde nasıl, hangi içerikle ve hangi aşamada verileceği önem taşımaktadır (Aycan, 2017).

Elementer müzik ve hareket uygulamalarını aktarmak için Aycan (2017)'in yaptığı *hareket, konuşma ve şarkı söyleme odaklı ses eğitimi uygulamaları* isimli eylem araştırmasında ses eğitimi dersinin interaktif (kuralları ve koşulları katılımcılar ile etkileşimle belirlenen) bir şekilde işlenmesiyle daha kalıcı bir öğrenme sağlanmıştır. Dolayısıyla ses eğitimi çalışmalarına geçilmeden önce birtakım ısınma ve nefes çalışmalarının hareket ederek yapılmasının vücut dilinin anlaşılmasına katkı sağladığı görülmüştür. Konuşan, ayak adımlarıyla *ritim* tutup dans eden, *beden perküsyonu* ile *ritim duygusu* gelişen bireylerin kelimeleri beden perküsyonu ile kodlayarak daha iyi öğrendikleri görülmüştür. Ancak bu çalışmaya katılan 20 kişilik öğrenci grubunun küçük bir kısmı ses eğitimi dersinin *Orff okul yaklaşımına* göre interaktif işlenmesinin gerekliliğini anlamamış, çalışmaları basit ve sebepsiz bulan öğrencilerin olması sebebiyle araştırma olumsuz etkilenmiştir. Katılımcı öğrenciler bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için ses eğitimi dersinde hareket, konuşma ve şarkı söyleme odaklı uygulamaların belli bir program dâhilinde (temel müzik eğitimi anabilimdalı, ses eğitimi programı gibi) yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Programlı bir müzik eğitiminin gerçekleştirilebilmesi için bireylerin kişisel öğrenme şekillerinin ve mizaçlarının anlaşılması önem taşımaktadır.

(Yılmaz, Gençler, Ünal, ve Aydemir, 2014)'e göre Enneagram Sistemi'nin yorumlanmasıyla yeni bir mizaç modeli olan Dokuz Tip Mizaç Modeli (DTMM) oluşturulmuştur. Enneagram ile DTMM arasındaki benzerlikler ve farkları, dokuz temel mizaç tipi ve bu tiplerin stres ve rahatlama durumlarında sergiledikleri normalden farklı davranış ve tutumları açıklamışlardır. Aynı zamanda DTMM'yi, insan davranışlarının sebeplerini açıklayabilecek, *psikiyatri*, *psikoloji* ve *eğitim* alanlarında hem araştırma hem de pratikte kullanılabilecek yeni ve bütüncül bir model olarak ortaya koymuşlardır. Yılmaz, Gençler, ve Aydemir (2011)' e göre DTMM, ES'nin savları olan dokuz temel tipin varlığını, bir çember üzerinde 1'den 9'a kadar numaralarla sembolize edilen bu tiplerin iki yanındaki tipin temel mizaç tipine etki ve katkıda bulunduğunu (kanat etkisi), tiplerin aşırı stres ve rahatlama durumlarında ortalamada gösterdikleri davranış örüntülerinin dışında davranışlar gösterdiklerini (stres ve rahat hattı-mizacın salına

bilirliği öne sürmektedir. Bununla birlikte DTMM ES'den farklı olarak, tiplerin *kişilik tipleri* olarak tanımlanmasına karşı çıkar. Aslında tipler doğuştan gelen özellikler kümesini (huy) ifade ettiği için mizaç tipleri olarak adlandırılmalıdır. Ayrıca tipler tek bir mizaç özelliği üzerinden tanımlanamaz. DTMM, ES yorumcularının göz ardı ettikleri mizaç, karakter ve kişilik kavramlarına bir bütünlük ilişkisi içinde açıklık getirmiştir.

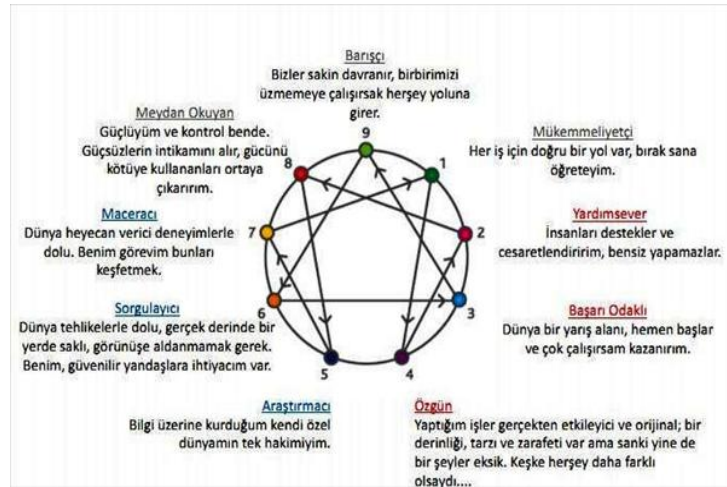
DTMM'de bir çember üzerinde 1'den 9'a kadar numaralarla sembolize edilen mizaç tipleri şu şekildedir (Şekil1). Kusursuzluk ve düzen arayan: *kusursuzluğu arayan mizaç modeli* (DTMM 1), sevgi ve ilgi arayan: *duyguları hissetmeyi arayan mizaç modeli* (DTMM 2), başarı ve popülerlik imajı arayan: *hayran olunacak mizaç modeli* (DTMM 3), bireysellik ve özgünlük arayan: *duyguların anlamını arayan mizaç modeli* (DTMM 4), bilgi ve uzmanlaşma arayan: *bilginin anlamını arayan mizaç modeli* (DTMM 5), güven ve emniyet arayan: *entelektüel dinginlik arayan mizaç modeli* (DTMM 6), yenilik ve haz arayan: *keşfetmenin hazzını arayan mizaç modeli* (DTMM 7), güç ve hâkimiyet arayan: *mutlak güç arayan mizaç modeli* (DTMM 8), huzur ve sükûnet arayan: *duyumsal hareket arayan mizaç modeli* (DTMM 9)'dir (Logia, 2014a; Selçuk ve Yılmaz, 2015; Yılmaz ve Gençler, 2014).

Şekil 1: DTMM tipleri çemberi

(http://www.bilfen.com/haber/ilkogretim_okullari/bilfen-sancaktepe-ilkokulu/9-tip-mizac-modeli.html, 2017)

DTMM'ye göre bireyler aşırı stres ve rahatlama durumunda; temel mizacımdan farklı bir mizaç tipinin olumsuz ve olumlu mizaç özelliklerini sergileme eğilimindedir. Birey normal şartlara döndüğünde ise; streste ve rahatta sergilediği görünümünden kendi temel mizaç tipine ait görünüm ve mekanizmalara dönmektedir (Yılmaz, Gençler, Ünal, ve Aydemir, 2014) (Şekil 2). Örneğin; Yılmaz, Gençler, Ünal, ve Aydemir (2014)'e göre "*Kusursuzluğu Arayan*" (DTM1) mizaç tipindeki bir birey, normal şartlarda ciddi, gergin, katı, prensipli, her zaman en doğruyu yapmaya çalışan ve çevresinde gördüğü hata ve eksiklere müdahale eden biridir. Oysa bu birey; rahatladığı durumlarda kontrolü gevşetip, "*Keşfetmenin Hazzını Arayan*" (DTM7) mizaç tipinin neşeli, keyifli ve şakacı olma gibi olumlu özelliklerini sergiler. Stres durumunda ise; ideallerinin, hayatı geliştirme ve düzeltme çabalarının çevresi tarafından anlaşılmadığını düşünüp, "*Duyguların Anlamını Arayan*" (DTM4) mizaç tipinin içe kapanma, durgunlaşma ve melankoli gibi olumsuz özelliklerini sergiler. Bireylerin stres ve rahat durumlarında mizaç tiplerine dair kişilik görünümündeki değişiklikler, kişiliğin bir çeşit denge durumunu (psikolojik homeostazi) koruma çabası olarak değerlendirilebilir (Yılmaz, Gençler, Ünal, et al., 2014).

Şekil 2: DTMM 1'den 9'a kadar temel mizaç tipleri ile bunlara etki ve katkıda bulunan (kanat etkisi) mizaçlar (Özeren, 2017)

Mizaç, karakter ve kişilik kavramları ile bireyler arası farklılıklar birçok disiplin tarafından ele alınmıştır. Tarih boyunca insan davranışlarının nedenlerini anlamak ve bireyler arası farklılıkları açıklamak, psikolojinin temel konusu olmuştur. İnsan davranışlarının nedenlerini ve bireysel farklılıkları mizaç kavramı ile açıklayan Hipokrat ve Galen'in beden sıvılarıyla ilişkilendirdikleri dört mizaç yapısından günümüze dek, mizaç ve kişilikle ilgili birçok çalışma yapılmıştır (Clark, 2005; Demirel Yılmaz, Gençler, Ünal, ve Aydemir, 2014; Rothbart, Ahadi, ve Evans, 2000). Yapılan bu örnek olay çalışmasında ise bireylerin davranışlarının doğası anlaşılmaya, bireysel farklılıkları mizaçları üzerinden anlaşılmaya ve açıklanmaya çalışılmıştır. Bireylerin olumlu ya da olumsuz davranışlarının doğası (mizaçları) anlaşılabilirken daha etkili bir müzik eğitiminin nasıl verilebileceği araştırılmıştır. Bu eğitimi verecek kişilerinde olumlu ve olumsuz davranışlarının doğasının (mizaçları) ne olduğu ve eğitim verilen grupta nasıl sağlıklı bir iletişim kurulabileceği irdelenmiştir.

Bu çalışmanın gerçekleştirildiği *Özel Öğretim Yöntemleri* dersi 1998 yılında gerçekleştirilen yükseköğretimin yeniden yapılandırma sürecinde ve sonrasında eğitim fakültelerini daha işlevsel kılmak için konulan derslerden birisidir. 1998 yapılanması ile *özel öğretim yöntemleri* alanının bir disiplin olarak tanımlanması ve bu alanda elemanlar yetiştirilmesi, özel öğretim yöntemleri dersinin saatinin artırılması ve alanın uzmanları tarafından okutulmasının önemi vurgulanmıştır (Özevin, 2010b; YÖK, 1998). Çalışmada ders saatinin artırılması ve alanın uzmanları tarafından verilmesi önerilen pedagojik formasyon sertifika programı, özel öğretim yöntemleri dersinde müzik bölümü öğrencileri ile ilk defa bir mizaç modeline dayanarak aktif müzik eğitimi yöntemlerinin etkisi teorik ve uygulamalı olarak çalışılmıştır. Mizaç özelliklerini bilerek verilecek bir eğitimin öğretmen ve öğrenci ilişkisini olumlu yönde etkileyeceği beklenmiştir. Bu şekilde verilen eğitim modern müzik eğitimi yaklaşımları ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ile uyumluluk gösterecektir. Bireyin kendini tanıması, keşfetmesi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurması için aktif müzik eğitiminin etkili bir çalışma ortamı sağlaması beklenmektedir.

Her alanın kendine has yapısı, bu alanın nasıl öğretilceği ile ilgili özel öğretim yöntemlerini bilmeyi gerektirir. Sosyal bilimler, fen bilimleri veya güzel sanatlar eğitimlerinin, hatta güzel sanatlar eğitimi adı altında birleştirilen resim ve müzik eğitiminin birbirinden farklı öğretim yöntemleri olması doğaldır. Müzik, soyut bir sanat alanı olduğu için diğer alanların özel öğretim yöntemlerinden farklı düzenlemeler gerektirir. Müzik alanındaki konuların çeşitliliği, özellikle neyin öğretilceğini ve aktif öğrenme tekniklerinin nasıl kullanılacağını bilmeyi gerektirir. Müzik alanındaki konuların çeşitliliği aslında seçilen konunun nasıl öğretilceğinin önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca sık sık bireysel değerlendirme yapma durumu, değerlendirmenin nasıl yapılacağı konusunda diğer alanlara göre önemli farklılıkların görülmesine neden olmaktadır. Değişik yetenek düzeylerinde karşımıza çıkan öğrencilerin düzeylerine uygun müzik yaşantıları yaratmak ve doğru değerlendirmeleri yapmak bilginin yanı sıra daha üst düzeyde beceri gerektirmektedir. Bu da müzik öğretmenliği lisans programlarındaki özel öğretim yöntemleri derslerinin niteliği ve uygulanma şekli ile doğrudan ilişkilidir (Özevin, 2010a).

Araştırmanın Amacı

Yapılan bu durum (örnek olay) çalışmasında araştırmacının 2015-2016 eğitim-öğretim yılında yaptığı *hareket, konuşma ve şarkı söyleme odaklı ses eğitimi uygulamaları* isimli eylem araştırmasında yaşanan olumsuzlukları ortadan kaldırmak ve programlı bir eğitim vermek amaçlanmıştır. Bu sebeple *Dokuz Tip Mizaç Modeli* (DTMM) testinden yararlanılmıştır. Çalışmaya katılacak öğrenciler ve çalışmayı yapacak öğretmenin mizaçlarını tespit ederek daha sağlıklı bir öğrenme ortamı oluşturmak hedeflenmiştir. Ayrıca katılımcı öğrencilerin ileride eğitim verecekleri grubun mizacını keşfederek neden, niçin, nasıl, hangi eğitim seviyesinde, nerede ve kimlerle vereceğini analiz etmeleri hedeflenmiştir.

DTMM'nin bu çalışmada tercih edilme sebebi Logia (2014b)' a göre kişinin huyunun doğuştan gelen, yaşam boyu değişmeyen, temel motivasyon ve algımızı belirleyen bir temel yapıtaşı olmasındandır. Ancak cinsiyet, yaş, zekâ ve genetik yapıya göre şekillenen aile, *eğitim*, kültür, yaşanan olaylar inanç vb. şeylerle değişiklik gösteren

karakter ve kişiliğin araştırılması gereklidir. Logia (2014b)' a göre kişinin mizacını anlamadan sadece karakter ve kişiliğine bakarak yanlış değerlendirilme yapılabilir. Eğer bireyin mizacı bilinirse yaşamdaki temel amacının ne olduğu; algısal özellikleri; motivasyon kaynakları ve olaylara nasıl baktığı bilinir ve sağlıklı bir iletişim kurula bilinir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Çalışma güncel bir olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde ele aldığı, sınırlarının kesin belli olmadığı, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasında birden fazla kanıt ve veri kaynağı olduğu için bir durum (örnek olay) çalışmasıdır (Şimşek ve Yıldırım 2013; Yin, 1984). Bu çalışma özel öğretim yöntemleri dersi içinde çalışılan aktif müzik öğretimi yöntemleri gibi güncel bir olguyu katılımcı bireylerin mizaçları çerçevesinde ele almaktadır. Ayrıca *DTMM testi*, öğrencileri gözlemleyerek tutulan notlar, ses kayıtları olarak odak grup görüşmesi yapmak gibi birden fazla kanıt ve veri kaynağı kullanıldığı için karma metodun kullanıldığı bir araştırmadır.

Örnekleme

2016-2017 öğretim yılı, bahar döneminde, Erciyes Üniversitesi pedagojik formasyon sertifika programı kapsamında özel öğretim yöntemleri dersini alan n=21 öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur. Katılımcılar güzel sanatlar fakültesi, müzik bölümü öğrencilerinden not ortalaması, mezuniyet durumu gibi kısıtlara göre pedagojik formasyon programına dahil olanlardan rastgele bir örnekleme ile seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı ve Uygulama

2016-2017 öğretim yılında Erciyes Üniversitesi, eğitim fakültesi, pedagojik formasyon sertifika programında müzik bölümü öğrencilerine 1 günde ve 4 saat üst üste verilen özel öğretim yöntemleri dersi 7 hafta teorik, 7 hafta uygulamalı işlenmiştir. Orff yaklaşımı gibi aktif bir müzik öğretim yöntemi çalışmada uygulanmıştır. Çalışmanın 7

haftalık teorik kısmı sırasında katılımcı öğrencilerin bütün aktif öğrenme kuram ve uygulamalarını araştırıp anlatmaları ve uygulamalarına çalışılmıştır. Bu sayede aktif öğrenme kuram ve uygulamalarının olumlu ve olumsuz yanlarını aralarında tartışmışlardır. Çalışmanın 7 haftalık uygulama kısmında aktif bir müzik eğitimi uygulaması olan *Orff yaklaşımı* deneyimlenmiştir. Konuşma, şarkı söyleme, müzikli ya da müziksiz oyunlar ve yaratıcı dans, beden perküsyonunu ya da eşliği ve Orff çalgılarının kullanımını içeren *Orff yaklaşımı* katılımcı öğrencilerin düzeylerine uygun müzik yaşantıları yaratmak ve doğru değerlendirme yapabilmek ve bilginin yanı sıra daha üst düzeyde becerilerin kazandırılması açısından önemlidir. Ayrıca öğrencilerin DTMM testine göre mizaçları belirlenerek, mizacın modern müzik eğitimi yöntemleri kullanımında öğrenme ve öğretme yetkinliklerine katkısı ilk kez bu çalışma ile değerlendirilmiştir.

Katılımcı öğrenciler aktif müzik öğretim yöntemleri (*Orff-Schulwerk, Dalcroze, Kodaly, Suzuki*) hakkında sunumlar yapmışlardır. Bu sunumlara ilaveten katılımcı öğrencilerden 2'sine dokuz mizaç modeli (DTMM) hakkında testi uygulamadan önce bir sunum yaptırılmıştır. Bu sunum sonrasında *mizaç nedir? Öğrenme ile mizaç arasında nasıl bir ilişki vardır? Dokuz tip mizaç modelini nasıl algılıyorlar? Mizaç modellerine günlük hayattan örnek bulabiliyorlar mı? şeklinde sorular yöneltmiş ve konu derinlemesine irdelenmeye çalışılmıştır.*

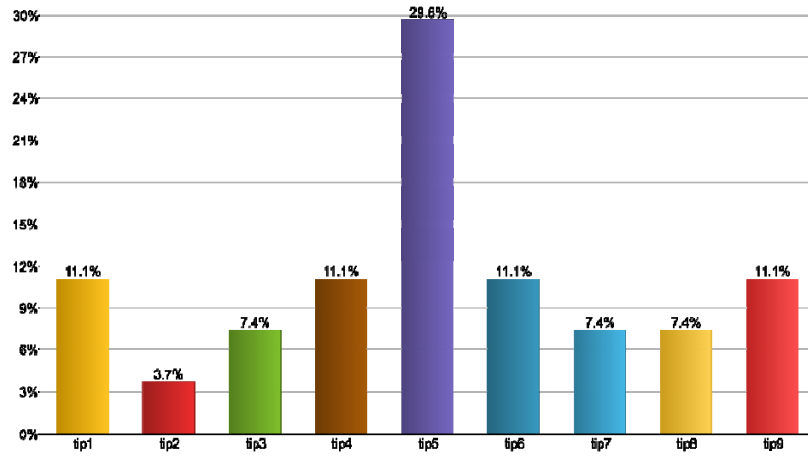
Katılımcılara tüm sunumlarını tamamladıkları 7 haftanın sonunda geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış (Yılmaz, Gençler, Aydemir, et al., 2014) 91 soruluk *Dokuz tip mizaç model testi* uygulanmıştır. Test, Dokuz Tip Mizaç Model Derneği'nden temin edilmiştir. Ardından aktif müzik eğitimi uygulamaları 7 hafta boyunca uygulanmıştır. Test verilerini anlamak için yarı-yapılandırılmış 2 kısımdan oluşan çevrimiçi bir görüşme formu uygulanmıştır. Formun 1. kısmı bireyleri tanıma, 2. kısmı testler hakkında katılımcı öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla oluşturulmuştur. Veri kaybını önlemek için katılımcılarla odak grup görüşmesi yapılarak ses kayıtları alınmıştır. Ses kayıtlarının sadece bilimsel amaçla kullanılacağı belirtilerek katılımcılar

bilgilendirilmiştir. Verilerin analizi, temaların oluşturulması ve kodlayarak içerik analizi yapılması için MAXQDA 11+ nitel veri analiz programından faydalanılmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların DTMM testine göre göre mizaç tipleri

Çalışmada katılımcılara DTMM testi uygulanarak mizaç tipleri belirlenmiş ve mizaçlarının aşağıdaki gibi bir dağılım gösterdiği bulunmuştur (Şekil 3).

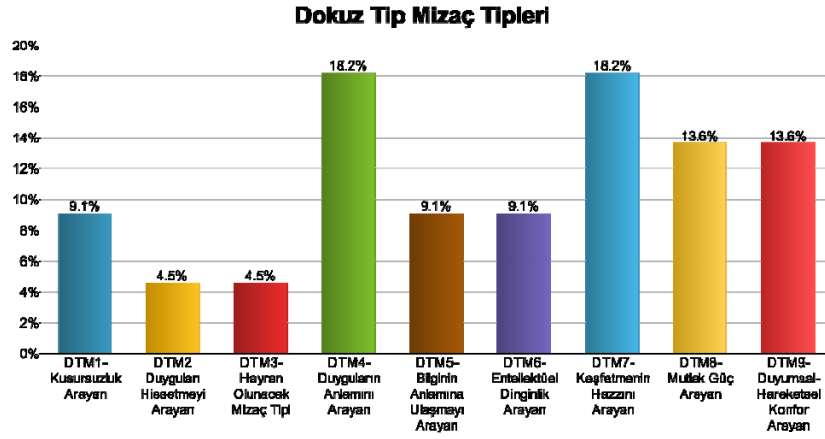

Şekil 3: Özel öğretim yöntemleri dersinde grubun ortak mizaç tipleri sonucu

SPSS verilerine göre katılımcılardan 21 kişiden 8 kişi (%29,6) *DTMM 5* (bilginin anlamını arayan mizaç modeli) mizaç modeline sahiptir. Bunu 3'er kişiyle *DTMM 1* (kusursuzluğu arayan mizaç modeli), *DTMM 4* (duyguların anlamını arayan mizaç modeli), *DTMM 6* (entelektüel dinginlik arayan mizaç modeli) ve *DTMM 9* (duyumsal hareket ve konfor arayan mizaç modeli) (% 11,1) mizaç tipleri izlemektedir.

Odak grup görüşmesine göre öğrencilerin mizaç yapıları

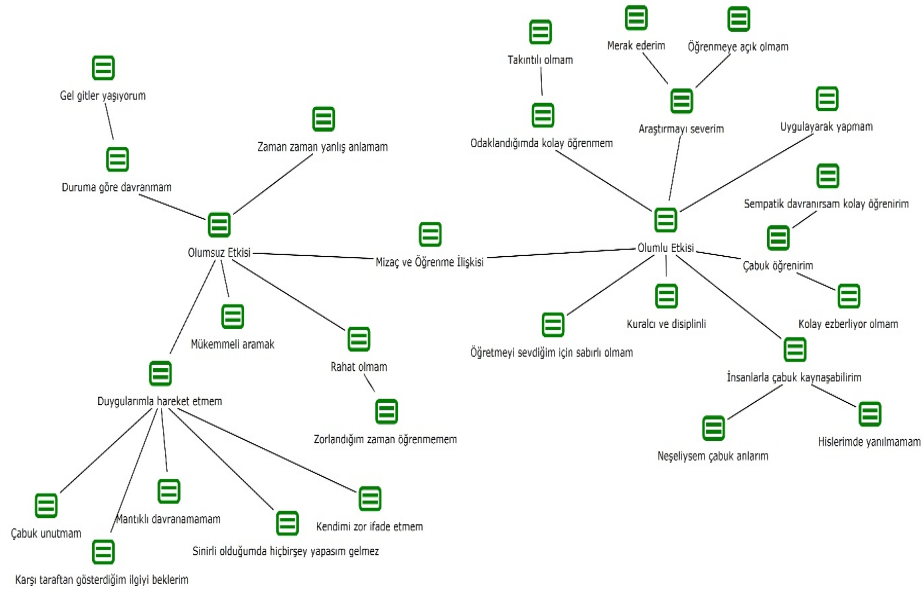
Çalışmada odak grup görüşmesi yapıldığında aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir (Şekil 4).

Şekil 4: Odak grup görüşmesine göre mizaç tipleri

Katılımcılarla yapılan odak grup görüşmesine göre 21 kişiden 4' er kişi (% 18,2) *DTMM 4* (duyguların anlamını arayan mizaç modeli) ve *DTMM 7* (keşfedilmenin hazzını arayan mizaç modeli) çıkmıştır. Bunu 3'er kişiyle *DTMM 8* (mutlak güç arayan mizaç modeli) ve *DTMM 9* (duyumsal hareket- konfor arayan mizaç modeli) izlemektedir.

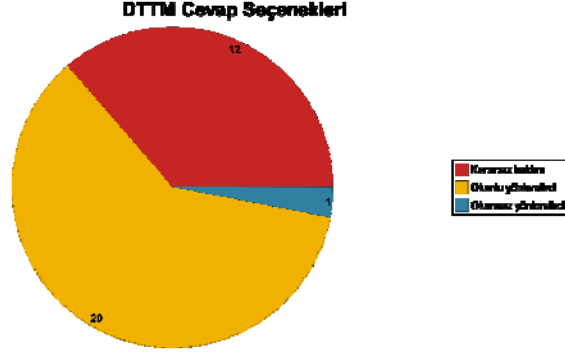
Katılımcıların herhangi bir konuyu öğrenirken mizaçlarının olumlu ya da olumsuz etkisinin olup-olmadığı

Şekil 5: Mizaç ve Öğrenme Arasındaki İlişki

Katılımcılara herhangi bir konuyu öğrenirken mizaç yapılarının olumlu ya da olumsuz etkileri olup olmadığı sorulmuştur. Cevaplar *MAXQDA 11+* programında kodlandığında olumlu mizaç özellikleri 7 kod ve 7 alt koda toplanırken, olumsuz özellikler 5 kod ve 7 alt koda toplanmıştır.

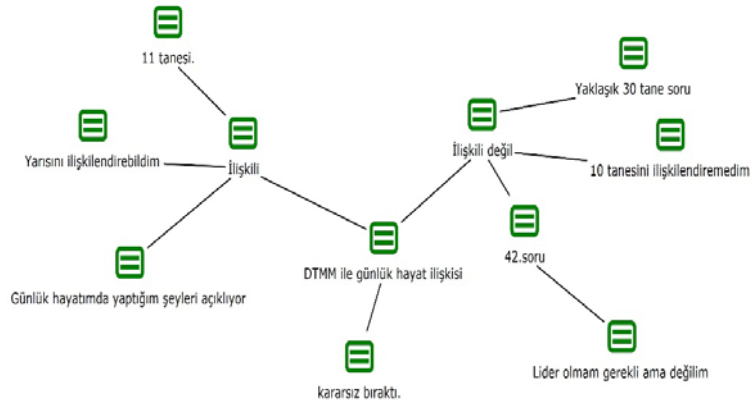
DTMM testindeki soruların cevabının 3 seçenekli olmasının olumlu veya olumsuz yönleri

Şekil 6: Dokuz Tip Mizaç Model testi cevap seçenekleri hakkında

DTMM testinde 3 cevap seçeneği 21 öğrenciden 20'sini olumlu yönlendirmiş, 12'sini kararsız bırakmış, 1 kişiyi ise olumsuz yönlendirmiştir. Kararsız kalan öğrencilerin özellikle 2 cümle ile ifade edilen ya da virgülle ayrılıp 2 cümleyle ifade edilen sorularda kararsız kaldıkları anlaşılmıştır. Cümlelerin bir kısmına katılan öğrenci diğer kısmına katılmamış ya da kararsız kalmıştır.

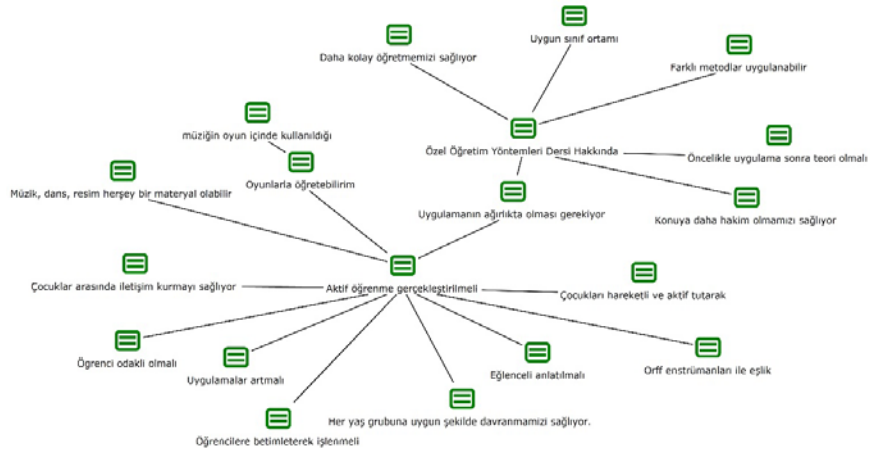
Katılımcıların DTMM testindeki 91 sorudan hangilerini günlük hayatları ile ilişkilendirdikleri, hangilerini ilişkilendiremedikleri ve nedenleri

Şekil 7: DTMM ile günlük hayat ilişkisi

DTMM testindeki soruları günlük hayatlarıyla ilişkilendirip, ilişkilendiremedikleri soruları katılımcılar 91 sorudan en fazla 30 tanesini ilişkilendiremediklerini belirtmişlerdir. Özellikle katılımcıların 42. madde de (lider ve zorlayıcı bir yapımdır) yoğunlaştıkları ve cevap verirken kararsız kaldıkları görülmektedir. Katılımcıların genel olarak soruları günlük hayatları ile ilişkilendirdikleri görülmektedir.

Katılımcıların özel öğretim yöntemleri dersindeki uygulamalar hakkında görüşleri

Şekil 8: Katılımcıların ÖÖY uygulamaları hakkında görüşleri

Katılımcı 21 öğrenciden 19'u (%80) ÖÖY dersinin uygulamalı bir ders olması gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulamaların özel öğretim yöntemleri dersinde ağırlıklı olması gerektiğini belirten öğrenciler anlatacakları konuya bu sayede daha hâkim olduklarını, uygulamaların daha kolay öğrenmelerini sağladığını, aktif bir öğrenmenin gerçekleştiğini, müzik ve hareket eğitimi uygulamalarının yapılması için uygun bir sınıf ortamının oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir. 1 öğrenci öncelikle yapılacak uygulamaların ardından teorik bilgilerin de verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Uygulamanın ağırlıkta olduğu ve *aktif bir öğrenmenin* gerçekleştiği özel öğretim yöntemleri dersinde uygulamaların daha da artırılması gerektiği, dersin bu şekilde eğitim verilecek çocuklar arasında iletişimi sağlayacağı, çocukları ders içerisinde aktif ve hareketli tutacağını, dersin öğrencilere betimletilerek, onların ifade etmesi talep edilerek işlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca özel öğretim yöntemleri dersinin oyunlarla öğretilbileceği, müzik, dans ve resim gibi her şeyin bir materyal olarak kullanılabilceğini belirtmişlerdir. Özel öğretim yöntemleri dersinde bir *elementer müzik eğitimi materyali* olan *Orff enstrümanları* ile eşlik yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

SONUÇLAR, ÖNERİLER VE TARTIŞMA

Sonuçlar

Araştırmanın sonuçlarına göre *DTMM* testinde 8 öğrenci *tip 5* çıkarken, odak grup görüşmesine göre sadece 2 öğrenci *DTMM 5* çıkmıştır. *DTMM* testinin istatistikî verilerine göre çalışma grubu ağırlıklı olarak *tip 5* çıkarken odak görüşmesine göre 4'er öğrenci *tip 4* ve *tip 7*, 3'er öğrenci *tip 8* ve *tip 9* çıkmıştır. Bu durum *DTMM* testindeki 3 seçenecli cevapların 21 kişilik öğrenci grubundan 12'sini kararsız bırakması ile ilişkili olabilir. Bu öğrenciler, 3 cevap seçeneğinin özellikle bazı soruları cevaplamakta yetersiz olduğundan; ara sıra, nadir gibi cevap seçenekleri olmadığından; *likert tipte* olduğu gibi daha dereceli cevaplar olmadığından ve boşluk doldurmalı cevapların

bulunmamasından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Ancak bu noktada *DTMM* testinin cevaplarında kararsız kalan öğrencilerin net cevapları olmayan sorular olduğu yönünde bir eleştirisi de olmuştur. Katılımcı öğrenciler bu sorunun *soruların bazılarının 1 cümle ile özetlenmesi yerine virgülle ya da noktalama işareti ile ayrılarak 2 cümlede ifade edilmesinden* kaynaklandığını ifade etmişlerdir. 2 cümlede ifade edilen bir sorunun cevabının bir kısmına katılırken, bir kısmına katılmadıkları için cevaplarırken kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir.

DTMM testindeki soruları günlük hayatlarıyla ilişkilendirip, ilişkilendiremedikleri sorular katılımcılar 91 sorudan en fazla 30 tanesini günlük hayatlarıyla ilişkilendiremediklerini belirtmişlerdir. Özellikle katılımcıların 42. madde de (lider ve zorlayıcı bir yapıya vardır) yoğunlaştıkları ve cevap verirken kararsız kaldıkları görülmektedir. Katılımcılar *DTMM* testi sorularını günlük hayatları ile % 66,1 ilişkili, % 30,6 ilişkisiz, % 3,2 kararsız kalarak değerlendirmişlerdir.

Herhangi bir konuyu öğrenirken katılımcıların mizaç yapılarının olumlu özellikleri 7 kod ve 7 alt kodda toplanırken, olumsuz özellikleri 5 kod ve 7 alt kodda toplanmıştır. Katılımcılara göre 7 olumlu mizaç özelliği araştırmayı sevmek, odaklanıldığında kolay öğrenmek, uygulayarak öğrenmek, çabuk öğrenmek, insanlarla kolay iletişim kurmak, kuralcı ve disiplinli olmak, sabırlı olmaktır. 5 olumsuz mizaç özelliği ise mükemmeli aramak, duygularla hareket etmek, duruma göre davranmak, dinlememek ve zaman zaman yanlış anlamak, rahat davranmaktır. Olumsuz mizaç özelliğinden duygularla hareket etmede yoğunlaşan 5 alt kod çabuk unutmak, karşı tarafa gösterdiği ilginin aynısını beklemek, mantıklı davranmamak, sinirlendiğinde hiçbir şeyi öğrenememek ve kendini ifade edememektir.

Katılımcıların mizaç yapılarının olumlu ve olumsuz özelliklerinin kodlarından yola çıkarak mükemmeli aramak *DTMM 1* (kusursuzluğu arayan mizaç tipi); karşı tarafa gösterdiği ilginin aynısını beklemek, mantıklı davranmamak, sinirlendiğinde hiçbir şeyi öğrenememek *DTMM 2* (duyguları hissetmeyi arayan mizaç tipi); duruma göre davranmak ya da nasıl davranılması gerekiyorsa o şekilde diplomatik/adaptif davranabilme *DTMM 3* (hayran olunacak mizaç tipi); duygularla hareket etmek *DTMM*

4 (duyguların anlamını arayan mizaç tipi); araştırmayı sevmek *DTMM 5* (bilginin anlamına ulaşmayı arayan mizaç tipi); odaklanıldığında öğrenmek, kontrollü, güven ve emniyet odaklı davranmak *DTMM 6* (entelektüel dinginlik arayan mizaç tipi); insanlarla kolay iletişim kurmak, uygulayarak öğrenmek, dinlememek ya da dinlemekten sıkılmak, zaman zaman yanlış anlamak *DTMM 7* (keşfetmenin hazzını arayan mizaç tipi); kuralcı ve disiplinli olmak *DTMM 8* (mutlak hâkimiyet arayan mizaç tipi); rahat davranmak *DTMM 9* (duyumsal- hareketsel (fiziksel) konfor arayan mizaç tipi) kodlamaları çıkmaktadır.

Katılımcı öğrencilere göre aktif bir eğitimin gerçekleştirilmesi için oyunlarla bir konuyu öğretmek önemlidir. Ancak müzikli oyunlar bu noktada tercih edilmelidir. Müzikle birlikte dans ve görsel materyallerde bu derste bir materyal olabilir. Uygulamaya dayanarak verilen bir özel öğretim yöntemleri dersinden katılımcı öğrencilerin elde ettiği deneyimlere göre örnek bir müzik eğitimi dersi şu şekilde olmalıdır: Öğrenciler arasındaki iletişimi konuşmanın ritmik yapısından faydalanarak sağlayan; müzikli oyunlar ile müzik ve hareket eğitiminin verildiği; öğrencilere konuşmanın ve dolayısıyla şarkı sözlerinin ritmik yapılarını beden perküsyonu gibi olanakları deneyerek, analiz ederek sağlayan ve *Orff enstrümanlarının* bir yardımcı materyal olarak kullanıldığı, teoriden önce uygulamaya önem verilen bir müzik dersi olmalıdır. Ayrıca yalnızca öğretmen ve öğrencinin blokflüt çalarak yapacağı bir müzik eğitimi öğrencinin müzik dersine aktif katılımını engelleyecektir.

Öneriler

Bireylerin mizaç modeli dikkate alınarak bir eğitim verilmelidir. Bireylerin mizaçları ile öğrenme durumları arasındaki ilişki keşfettirilmelidir. Bireylerin mizaçları ile öğrenme durumları arasındaki ilişkinin keşfedilmesi için aktif müzik eğitimi metotlarından faydalanabilir. Aktif müzik eğitimi metotları bireylerin mizaçlarını keşfetmeleri için kullanılabilir. Aktif müzik eğitimi metotlarını dokuz tip mizaç modeline göre hangi mizaç modelinin tercih ettiği daha geniş bir çalışma grubuyla tespit edilebilir. Aktif müzik eğitimi metotlarını dokuz tip mizaç modeline göre hangi mizaç modelinin tercih etmediği daha geniş bir çalışma grubuyla tespit edilebilir. Üniversitelerin psikolojik

danışma birimleri ile rehberlik, psikolojik danışma öğretmenliği bölümlerine öğrencilerin mizaç modellerini tespit etmek ve daha sağlıklı bir öğrenme ortamı oluşturmak için başvurula bilinir. Üniversitelerin psikolojik danışma birimleri ve rehberlik, psikolojik danışma öğretmenliği bölümleri ile koordineli çalışmalar yaparak öğrenciler başarısızlık ve üniversiteye uyum sorunları yaşamadan çözümler getirilebilir. *DTMM testinde* soruların bazılarının 1 cümle ile özetlenmesi testin daha anlaşılır olmasını sağlayabilir. *DTMM testinde* 3 cevap seçeneği dışında *ara sıra, nadir* gibi cevap seçenekleri de olabilir. *Likert* tipte derecelendirmede olduğu gibi daha dereceli cevaplar kullanılabilir ve boşluk doldurmalı cevaplar bulunabilir. *DTMM testi*ni testi çözen kişi dışında onu yakından tanıyan örneğin ailesinden birilerinin çözmesi de mizaç tipinin doğru tespit edilmesinde faydalı olacaktır. Müzikli oyunlar ile müzik ve hareket eğitimi verilmelidir. Müzik eğitimi verilecek öğrencilerle konuşma ve şarkı sözlerinin ritmik yapılarını beden perküsyonu gibi olanakları denenmeli, analiz edilmelidir. Teoriden önce uygulama önemsenmeli, bunun için müzik eğitimi derslerinde blokflüt yerine Orff enstrümanları bir yardımcı materyal olarak kullanılmalıdır. Mizaç özelliklerini bilen bireyin öncelikle aktif müzik eğitimi yöntemlerini neden tercih ettiğini ya da etmediğini tespit etmek için daha geniş gruplar ile çalışmalar yapılmalıdır.

Tartışma

Müzik eğitiminin Türkiye'deki durumu batıya doğru giden bir geminin içinde doğuya doğru yürüyen ya da koşan insanlara benzetilebilir. Tufan ve Sökezoğlu (2009)'a göre genellikle teorik bilgiyi aktararak, kulaktan şarkı öğretimi ile gerçekleştirilmeye çalışılan müzik dersleri, öğrencinin en çok bilişsel yönünü geliştirmektedir. Bu durum ise diğer davranışların az gelişmesine ya da hiç gelişmemesine sebep olmaktadır. Müzik eğitimi kapsamında yer alması gereken *işitme, çalma, müzik dinleme* ve *yeni fikir ve ürünler ortaya koyma, keşfetme* etkinliklerine yeterince yer verilmemektedir. Toplumların gelişmesinde önemli bir yeri olan müzik eğitiminin sürekli değerlendirilmesi, yeni öğretme-öğrenme etkinliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Yeni öğretme-öğrenme etkinlikleri, *ritim, hareket, dans, oyun* ve *şarkı öğretimini* kapsayan müziği çocuğa bu yollarla öğreten ve sevdiren bir eğitim olmalıdır.

Ritim, hareket, dans, oyun ve şarkı öğretimiyle bilgileri öğrenen ve keşfeden çocuk için oyun ve müzikli oyunlar önemli bir yer tutmaktadır. Oyun, çocuğun isteklerini ve amaçlarını anlatan, bu isteklere ulaşmasını sağlayan ve hayata hazırlayan en etkili araçlardan biridir. Çocuk, yaşam için gerekli davranışları, bilgi ve becerileri oyun içinde kendiliğinden öğrenmektedir. Bir çocuğun bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı gelişimi ve eğitimi için oyun, beslenme ve uyku kadar önemli bir ihtiyaçtır. Bu nedenle okul öncesi dönem çocuklarının gelişimi açısından önemli olan oyun ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi ve çocuklar üzerindeki olumlu etkileri üzerine çalışmalıdır (Kaytez ve Durualp, 2014).

Hızla değişen çağa ayak uydurabilmek için bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı gelişmiş, düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilen, yenilikçi bireylerin yetişmesi önemlidir. Ritim, hareket, dans, oyun ve şarkı öğretimiyle bilgileri öğrenen ve keşfeden çocukların içinde var olan zekâ, düşünce ve hayal gücünden yararlanarak daha önce görülmeyen yeni bir şey ortaya koyma özelliklerinin geliştirilmesi mümkündür. Müzik eğitimi yoluyla; çocuklarda kritik düşünme, problem çözme, birlikte iş yapabilme, sentezleme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesi de söz konusudur (Öztosun, 2002). Müzik eğitime paralel uygulanacak bir hareket eğitimi ile bireyin kendini, sesini, bedenini, bedeninden çıkan müziği deneyimlemesi söz konusudur. Müzik ve hareket eğitimi işbirlikli bir şekilde yapan, kendini, sesini, bedenini, bedeninden çıkan müziği bir müzik, matematik ya da Türkçe problemini çözerken kullanan bireyin kişisel becerilerinin gelişmesi söz konusudur.

Ancak Türkiye’de günümüzde müzik eğitimi programları genel bir nitelik taşıdığı için bireyin kişisel becerilerinin gelişmesine yeterince imkân tanımamaktadır. 1998 yılından sonra ve ardından 2006 yılında yapılan müzik eğitim programının revizyonunda güzel sanatlar bilim dalı, müzik bilim dalı şeklinde tek bir anabilim dalı olması sebebiyle verilen eğitim genel bir nitelik taşır hale gelmiştir. Türkiye’de bu sebeple genel müzik eğitime yönelik 1 tip müzik öğretmeni yetiştirilmektedir (Aycan, 2017; Duru ve Karakelle, 2013). Müzik öğretmeni aday adaylarının kendisini keşfetmesi bu açıdan önem taşımaktadır. Maalesef müzik öğretmeni aday adaylarının aktif müzik eğitimi

yöntemleri ve yaklaşımını kullanıp kullanmayacağı müzik eğitimi bölümlerinde temel ve mesleki müzik eğitimi programları gibi bir yapılanma olmadığı için kişinin kendisine bırakılmıştır. Eğer temel müzik ve hareket eğitimi programı Türkiye’de yapılandırılırsa aktif müzik eğitimi yöntemlerinin uygulanabileceği akademik ortamların oluşması söz konusu olacaktır. Bu programlar oluşturulurken kişinin mizaç özelliklerinin tespiti ve aktif müzik eğitimi yöntemlerini kullanma isteğini belirlemek kolaylaşabilir.

Bu noktada en önemli bir problem ise eğitim sistemimizin bir felsefesi olmamasıdır. Eğitim felsefesi ile ilgili Türkiye’de yazılmış akademik kitaplara rastlamak mümkün değildir. Yapılan çalışmalar çeviri çalışmaların ya da kurum içi akademik tartışmaların ötesine geçememektedir. Türk eğitim sisteminde yeniliklere açık, olaylara ve durumlara farklı açılardan bakacak bireylerin yetiştirilmesi ancak bir eğitim felsefesi ile mümkün olacaktır (Logia, 2014a).

Yeniliklere açık, olaylara ve durumlara farklı açılardan bakacak bireylerin yetiştirilmesinde sanat eğitimi önemli bir noktadadır. Türkiye’de akademik eğitim, sanat eğitimi ve beden eğitiminde somut ve soyut bilgileri öğrenmede ortak işlevleri irdelenmelidir. Gerek akademik derslerde (Türkçe, yabancı dil ve matematik öğretimi vb.) gerek sanat eğitiminde (resim, müzik eğitimi, müzik ve hareket eğitimi), gerek beden eğitiminde (hareket eğitimi) ezbere bilgilerin öğretilmesi yerine birbiri ile bağlantılı çalışmalar yapılmalıdır.

Türk eğitim sisteminde uygulanan birçok model yurtdışında görülmüş, örnekleri incelenmiş fakat eğitim sistemimize uygunluğu irdelenmeden uygulanmıştır. Ancak akademik bir eğitim verilirken *nitelikli bilim insanları*, sanat eğitimi verilirken *üstün yetenekli sanatçılar*, hareket eğitimi verilirken *milli sporcuların yetiştirilmesi* beklenmektedir. Bu beklenti gerek öğrencilerin velilerinde, gerek öğretmenlerde, gerek ise eğitim sisteminde bulunmaktadır. Sanat ve beden eğitiminde üstün yetenekli sanatçılar ve milli sporcuların yetiştirilmesi önemli bir konudur. Ancak bireyin kendini tanıması, keşfetmesi, sadece akademik (somut bilgi) yönde gelişerek mümkün değildir. Akademik eğitimin yanında sanat ve beden eğitimlerinin (soyut bilgi) bilgi birikimleri ile bütüncül bir eğitimle bu mümkün olacaktır. Örneğin alfabedeki harfleri doğru

yazması beklenen bir öğrencinin resim dersinde bir sınırlama ve kısıtlama getirilmeden bunu çalışması gerekmektedir. Aktif bir müzik eğitimi ya da hareket ve müzik eğitiminin de bu noktada katkıları olabilir. Örneğin soyut dışavurumculuk yaklaşımında olduğu gibi dinlenecek bir müzik örneği ile öğrencinin alfabeledi harfleri hayal etmesi, zihninde canlandırması ve vücudunu kullanarak yaratıcı dans yoluyla ifade etmesi söz konusudur.

Eğitim sisteminden beklentilerin yüksek olmasının sebebi bireylerin ileride ne olacakları, ne yapacakları ile ilgili beklentilerin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Günümüzde okul sistemi hala *matematik, Türkçe, yabancı dil, sosyal ve fen bilimleri* ile *müzik* disiplinleri üzerine kuruludur. Ve bu disiplinler vasıtasıyla bireyin zekâsı geliştirilmeye çalışılmaktadır. Ancak bir okul sisteminde önemli olan bireyin sadece zekâsını geliştirmek mi?, yoksa okul ütopyası olup olmadığı mıdır?. Türkiye’de okul ütopyasının temelinde ne olmalıdır? Özgürlükçü mü; dindar mı; ekonomik anlamda üretken mi; mutlu mu; sadık yurttaşlardan oluşan bir toplum mu? Okul sisteminin temelinde *toplum, ekonomi* ya da *teknoloji* değil *insan* olmalıdır. Ekonomi, bilgi, mutluluk, yurttaşlık gibi hedefler yerine *bilgelik* ya da *kâmil insan* kavramı olmalıdır. Bu noktada öncelikle eğitim felsefesini ortaya koyduktan sonra bireylerin ileride ne yapabileceklerini belirlemek önemlidir. Başlangıcın nasıl olması gerekmektedir? Elma vermesi gereken bir ağaçtan armut çıkması mı beklenmektedir. Bu noktada bireylerin huy, mizaç ve kişilik özelliklerini anlamak ona göre eğitim vermek önemlidir. Bu açıdan insanın mizaç tipi bir yol haritası sunabilir. Mizacımızı tanımak için yaşamdaki temel yönelimimiz ne; temel pozitif ve negatif duygumuz ne; temel arzumuz ne; temel problemimiz ne; temel korkumuz ne; temel ikilemimiz ne; temel bağımlılığımız ne; içimizdeki aktif ses ne? sorularına cevap aramamız gerekmektedir. (Logia, 2014a).

Öğrencilerin mizaç tipleri ne olursa olsun aktif müzik eğitimi uygulamalarının görüşlerini olumlu yönde değiştirdiği görülmektedir. Örneğin, *DTMM 5* ya da *6* olan asosyal, mesafeli, soğuk ve çekingen, gözlemci, çok düşünüp az eyleme geçen, kontrollü, kararsız, güven ve emniyet odaklı katılımcı öğrenciler (Selçuk ve Yılmaz, 2015) bu sayede iletişim kurmanın, oyun oynamanın önemli olduğunu belirtmişlerdir.

DTMM 9 olan rahatına düşkün, rutini seven, harekete geçmekte zorlanan, olayları akışına bırakan/ erteleyen (Selçuk ve Yılmaz, 2015) katılımcı öğrenciler oyunlar ile özellikle de müzikli oyunlarla, bedenini kullanarak bir müzik eğitimi vermenin gerekliliğini idrak etmişlerdir.

Bu anlamda gerçekleştirilen çalışma müzik ğretmenliği yapacak bireylerin hem mizaçlarını tanıma hem de mizaçlarının öğrenme ve öğretme becerilerine katkısını gözleme imkânı sağlamıştır. Ayrıca bu konuda bireylerde farkındalık oluşturma yönünden bireylere önemli katkılar sağladığı gözlenmiştir. Bu farkındalığı sağlarken de mizaçlarına göre belirleyecekleri modern müzik eğitimi yöntemlerinin de bireylerin eğitim verirken hem daha etkin hem de neyi niçin yaptığını bilerek eğitim vermelerine katkı sağlayacağı ve böylelikle öğrenme ve öğretme becerilerini artıracakları düşünmektedir.

KAYNAKLAR

- Andante. (2015) *Türkiye’de Müzik Eğitimi ve Orff Yaklaşımı/Interviewer: Andante.*
- Aycan, K. (2017). Hareket, konuşma ve şarkı söyleme odaklı elementer ses eğitimi uygulamaları. *Turkish Studies*, 12(14), 1-18.
doi:<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11661>
- Clark, L. A. (2005). Temperament as a unifying basis for personality and psychopathology. *Journal of Abnormal Psychology*, 114(4), 505-521.
doi:10.1037/0021-843X.114.4.505
- Demirel Yılmaz, E., Gençer, A. G., Ünal, Ö., ve Aydemir, Ö. (2014). Enneagram'dan dokuz tip mizaç modeli'ne: Bir öneri. *Education & Science/Eğitim ve Bilim*, 39(173).
- Duru, E. G., ve Karakelle, S. (2013). Türkiye ve Avusturya müzik öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, ANKARA-TURKEY*, 8(3), 233-245.
- Gürgen, E. T. (2007). *Orff-Schulwerk ve Kodály yönteminin vokal doğaçlama, müziksel işitme ve şarkı söyleme becerileri üzerindeki etkileri.* (PhD), T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- http://www.bilfen.com/haber/ilkogretim_okullari/bilfen-sancaktepe-ilkokulu/9-tip-mizac-modeli.html. (2017). 9 Tip Mizaç Modeli *9 Tip Mizaç Modeli* Retrieved from http://www.bilfen.com/haber/ilkogretim_okullari/bilfen-sancaktepe-ilkokulu/9-tip-mizac-modeli.html
- Kaytez, N., ve Durualp, E. (2014). Türkiye’de okul öncesinde oyun ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2).
- Logia, P. (Producer). (2014a). Prof. Dr. Ziya Selçuk EducaShow’da DTMM yi anlattı. <https://vimeo.com/97005824>'den 12.06.16 tarihinde alıntılanmıştır.
- Logia, P. (Producer). (2014b, 12.06.16). Prof. Dr. Ziya Selçuk’tan Dokuz Tip Mizaç Modeli Semineri. <https://vimeo.com/94501765>'den 12.02.16 tarihinde alıntılanmıştır.
- Özeren, U. (2017). Yarın, bugünün içinde yaşanır. "Dokuz tip mizaç modeli". <http://ekampus.orav.org.tr/blogger/ugurozeren/page/43605/yarin--bugunun->

icinde-yasanir---dokuz-tip-mizac-modeli--'den 12.02.16 tarihinde alıntılanmıştır.

- Özevin, B. (2010a). The Evaluation of the perspectives of music teachers concerning the influence of the program from which they have graduated on the profession. . *Procedia-Social and Behavioral Sciences Journal*, 2(2), 4359-4365.
- Özevin, B. (2010b, 15-17 Aralık). Özel öğretim yöntemleri dersinin öğretmenlik mesleğine yansımaları Paper presented at the IX. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, İstanbul.
- Öztosun, Ö. (2002). İlköğretim okullarında müziklendirilmiş fişlerle yapılan eğitimin ilkokuma öğretimine etkisi; Ankara Yenimahalle ilçesi Yahya Çavuş İlköğretim okulu örneği. (PhD), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Rothbart, M. K., Ahadi, S. A., ve Evans, D. E. (2000). Temperament and personality: Origins and outcomes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(1), 122-135. doi:10.1037/0022-3514.78.1.122
- Selçuk, Z., ve Yılmaz, D. E. (2015). Dokuz tip mizaç modeli'ne göre rehberlik yaklaşımına giriş (Vol. 1). Ankara: Pegem Akademi.
- Şimşek, H., ve Yıldırım , A. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Vol. 6): Seçkin Yayıncılık.
- Tufan, S., & Sökezoğlu, D. (2009) Oyun, Hareket, Dans ve Ritim Yoluyla Müzik Eğitiminin 7-11 Yaş Grubu Çocuk Yuvası Öğrencilerinin Sosyal Gelişimleri Üzerine Etkisi. 23–25 Eylül tarihleri arasında OMÜ 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuştur.
- Uçan, A. (2003). Türkiye'de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisinin Tanımı-Uygulanımı-Uyarlanımı ve Orff Anlayışıyla Temel Müzik Eğitiminin Genel Durumu. Paper presented at the Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi İstanbul.
- Yılmaz, E. D., ve Gençer, A. G. (2014). Enneagram'dan dokuz tip mizaç modeli'ne: Bir öneri. *Eğitim ve Bilim*, 39(173).
- Yılmaz, E. D., Gençer, A. G., ve Aydemir, Ö. (2011). Tarihsel bir sistemin yeni bir mizaç modeline evrimi: Dokuz Tip Mizaç Modeli. Retrieved from *Anadolu Psikiyatri Dergisi*:

- Yılmaz, E. D., Gençer, A. G., Aydemir, Ö., Yılmaz, A., Kesebir, S., Ünal, Ö., . . . Bilici, M. (2014). Dokuz tip mizaç ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliği. *Eğitim ve Bilim*, 39(171).
- Yılmaz, E. D., Gençer, A. G., Ünal, Ö., ve Aydemir, Ö. (2014). Enneagram'dan dokuz tip mizaç modeli'ne: Bir öneri. *Eğitim ve Bilim*, 39(173).
- Yin, R. K. (1984). *Case study research: Design and methods*. Beverly Hills Sage Publishing.
- YÖK. (1998). *Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi*. Ankara: YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK].

SUMMARY

Introduction

One of the Aycan (2017) 's research on movement, speech, and singing-focused voice training exercises reveals that to explore voice training courses interactively (the interaction of rules and conditions with the participants) in a named action research process provides a more long-lasting learning process. Furthermore, warming up and breathing exercises have seen to contribute to the understanding of the body language. It has been seen that individuals who speak, dance rhythmically with footsteps, develop body percussion and rhythm senses, and learn better by encodings with body percussion. However, the study was lack of revealing the necessity of interactive processing of the voice education course according to the Orff approach from the group of 20 students, and the research was negatively affected because the minority of the students found the studies simple and unreasonable. Participating students stated that the voice training course had to be taught by using speaking and singing-oriented practices over a certain program (such as elementary music education voice education program).

In this case study (case study), it was aimed to remove the negativities in the study of the movement, speech and singing act of voice education class actuated by the researcher during the academic year of 2015-2016, and to provide a programmatic education. For this reason, the Nine Type Temperament Model (NTTM) test was used. It is aimed to create a better learning environment by identifying the temperament of the students who will participate in the study and the teacher who will do the work. It is also aimed that the participating students will discover the reason of the group they are going to train in the future and analyze what why, how, at what level of education, where and by whom.

The Research's problem statement is Erciyes University, Faculty of Fine Arts, whether music students' temperament and active music education method preferences have a relationship or not.

The purpose of the research is to discover the temperament type of the music teacher candidates first. It is then necessary to analyze the reason why, how, at what level of education, where, and by whom, the participants will discover the temperament model in the future that they will train considering their own temperament and the students' temperaments.

Method

During the academic year 2016-2017, in the spring semester, n = 21 students working in special teaching methods course within the scope of Erciyes University pedagogical formation certificate program have participated in the study. A test of 91 questions which has been evaluated for its validity and reliability (Yılmaz, Gençer, Aydemir, et al., 2014) was performed to assess the nine temperaments. The Nine Type of Temperament Model test obtained the Nine Type of Temperament Model society. Statistical analysis of nine types of temperament model test was done with SPSS 18 program. A semi-structured focus group interview form was applied to understand the test data. Part 1 of the questionnaire was to identify the individuals and Part 2 was to take the opinions of the participant students about the tests. This study deals with contemporary issues such as active music teaching methods that are studied in the course of special teaching methods within the context of the traits of participating individuals. In addition, the NTTM test is a research using the mixed method because multiple evidence and data sources are used, such as notes kept by students, voice recordings, and focus group interviews.

Findings, Result, and Discussion

According to NTTM test, 8 students were type 5, 3 students were type 1, type 4, type 6, and type 9. 2 students were typing 3, type 7, type 8 and only 1 student was type 2. According to the focus group interview results, 4 students were typing 4 and type 7; 3 students type 8 and type 9 in each; 2 students were typing 1, type 5 and type 6; 1 student type 2 and type 3. Negative features of temperament traits of the learners were collected in 5 codes and 7 sub codes while the positive were collected in 7 codes and 7 subcodes. It was stated that the 3 choices in NTTM test led 20 of 21 students in a positive direction, 12 left uncertain, and 1 student negatively. The participants who were asked if they could associate the questions in the NTTM test with their daily lives or not, they stated that they could not associate at most 30 questions of the 91 questions with their daily lives.

According to the results of the research, 8 students were in type 5 in NTTM test and only 2 students were in NTTM 5 according to focus group interview. According to the statistical data of the NTTM test, the study group was predominantly typed 5 whereas 4 'student type 4 and type 7, 3' student type 8 and type 9 were obtained according to the focus interview. This is related to the fact that the 3 choices in the NTTM test leave 12 out of 21 students uncertain. A training should be given considering the temperament model of the individuals. It can benefit from active music education methods for exploring the relationship between feelings and learning situations of individuals. Active music education methods can be used to discover the temperament of individuals.

It is known that psychological counseling units of universities and guidance and psychological counseling teaching sections can be applied to determine the temperament models of students and to create a better learning environment. In NTTM test, summarizing some of the questions in one sentence can make the test more understandable. In the NTTM test, other than the 3 answer options, occasional, rare answers might be included in the answer options. As with the rating of the Likert scale, more graded answers can be used and space filled answers can be added.

In Turkey, one type of music education for general music education is being trained. Music teacher candidates need to discover themselves because they are educated as one type of music teacher. However, if the elementary music and movement education program are structured in Turkey, the academic environment in which active music education methods can be applied will be the very useful. While these programs are being developed, the identification of the person's temperament characteristics can provide the understanding of which temperament individual will be directed to active music education methods.

As a result of our study, it can be clearly seen that independent from the temperament of the participants, active music methods are helpful even for educators and the trainees. For instance, a person temperament of NTTM 5 or 6 who is not social, self-conscious, who makes observations but not make so many comments on events might gain some positive features of by using the active music education methods as it was also stated by via games.